

7. చలించే ఆవేశాలు - అయస్కాంతత్వం

ముఖ్యాంశాలు

1. విద్యుత్ ప్రవాహం గల వాహకం చుట్టూ అయస్కాంత క్షేత్రం ఏర్పడుతుందని అయర్స్ట్రెడ్ కనుగొన్నాడు.

2. ఒక అయస్కాంత క్షేత్రంలో చలించే ఆవేశంపై పనిచేసే అయస్కాంత బలం $F = qvB \sin \theta$

3. ఒక అయస్కాంత క్షేత్రంలో ఉన్న విద్యుత్ ప్రవాహం గల వాహకంపై పనిచేసే అయస్కాంత బలం $F = I/B \sin \theta$

4. ఏకరీతి అయస్కాంత క్షేత్రంలో కొంత వేగంతో ప్రవేశించే కణం ప్రయాణించే వృత్తాకార మార్గ వ్యాసార్థం

$$r = \frac{mv}{qB}$$

5. పరస్పరం లంబంగా (వ్యత్యస్తంగా) ఉన్న విద్యుత్, అయస్కాంత క్షేత్రాల్లో క్షేత్రాలకు లంబంగా చలించే ఆవేశ కణంపై పనిచేసే బలం సున్నా అయితే, ఆ కణ

$$\text{వేగం } v = \frac{E}{B}$$

దీనితో ఆవేశ కణాల వేగాలను ఎంచుకోవచ్చు.

6. ధనావేశ కణాలను త్వరణీకరించి, వాటికి అధిక శక్తి వచ్చేటట్లు చేయడానికి సైక్లోట్రాన్‌ను ఉపయోగిస్తారు. దీనిలో వ్యత్యస్త విద్యుత్, అయస్కాంత క్షేత్రాలను ఉపయోగిస్తారు.

7. బయోట్-సవర్థ్ నియమం : $dB = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{Idl \sin \theta}{r^2}$

8. ఆంపియర్ నియమం : $\oint \mathbf{B} \cdot d\mathbf{l} = \mu_0 I$

పొడవైన వాహకం వల్ల క్షేత్రం $B = \frac{\mu_0}{2\pi} \frac{I}{r}$

9. విద్యుత్ ప్రవాహాన్ని వృత్తాకార తీగ చుట్టూ అక్షంపై

$$\text{అయస్కాంత క్షేత్ర ప్రేరణ : } B_x = \frac{\mu_0 N I R^2}{2(x^2 + R^2)^{3/2}}$$

10. తీగ చుట్టూ కేంద్రం వద్ద అయస్కాంత ప్రేరణ :

$$B_0 = \frac{\mu_0 N I}{2R}$$

11. రెండు పొడవైన సమాంతర ప్రవాహ వాహకాల మధ్య అయస్కాంత బలం :

$$F_{ba} = \frac{\mu_0 I_a I_b}{2\pi d} \quad / \quad \text{లేదా } f = \frac{F_{ba}}{l} = \frac{\mu_0 I_a I_b}{2\pi d}$$

12. అయస్కాంత క్షేత్రంలోని విద్యుత్ ప్రవాహ తీగచుట్టూపై పనిచేసే టార్కు :

$$\tau = I A B \sin \theta$$

13. విద్యుత్ ప్రవాహ లూపు ద్విధ్రువ అయస్కాంత భ్రామకం

$$M = A I$$

14. వృత్తాకార మార్గంలో భ్రమణం చేసే ఎలక్ట్రాన్ ద్విధ్రువ

$$\text{అయస్కాంత భ్రామకం } \mu_l = \frac{evr}{2}$$

15. MCG ఫార్ములా : $\phi = \left(\frac{NAB}{k} \right) I$

16. షుట్ నిరోధం : $S = \frac{G}{n-1}$

$G =$ గాల్వనామీటర్ నిరోధం,

$$n = \frac{i}{i_G} = \frac{\text{కొత్త ప్రవాహం}}{\text{పాత ప్రవాహం}}$$

17. వోల్ట్ మీటర్ ఫార్ములా : $V = I_G (R + R_G)$

$$\text{అధిక నిరోధం : } \frac{V}{i_G} - R_G = R$$

18. శూన్యంలో కాంతి వేగం $C_0 = \frac{1}{\sqrt{\mu_0 \epsilon_0}}$

$\mu_0 =$ అయస్కాంత ప్రవేశ్య శీలత,

$\epsilon_0 =$ విద్యుత్ పెర్మిటివిటీ.